Mahpus Eşlerin Çocuklarla Ortak Görüşü

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	22.07.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/19914	Anayasa 20, Anayasa 41, 5275 s. K. m.83

ÖZET

Aynı infaz kurumu yerleşkesindeki mahpus eşlerin çocuklarıyla aynı anda görüşme talebi kurum düzeni gerekçesiyle reddedilmiştir. AYM, çocukların üstün yararı hiç incelenmeden verilen ret kararını aile hayatına saygı hakkının ihlali saymış, net 50.000 TL manevi tazminata hükmetmiştir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/mahpus-eslerin-cocuklarla-ayni-anda-gorusu-aym-2023-19914/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

T.C. ANAYASA MAHKEMESİ — BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2023/19914)

Karar Tarihi: 22/7/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, mahpus olan eşlerin ziyaret hakkı olan çocuklarıyla aynı anda görüş yapabilmelerine izin verilmemesi nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu; başvuruya konu olayın gerçekleştiği tarihlerde silahlı terör örgütüne üye olma suçu kapsamında hükümlü olarak Elmalı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (Kurum) bulunmaktadır. Başvurucunun mahpus olan eşi de aynı yerleşkededir.

3. Başvurucu; aynı yerleşkede bulunan eşiyle ve ziyaretçi olarak gelen çocuklarıyla aynı anda görüşme yapabilme taleplerinin reddedildiğini, söz konusu uygulamanın aile ilişkilerine zarar verdiğini belirterek 26/1/2023 tarihinde Elmalı İnfaz Hâkimliğine (Hâkimlik) şikâyet dilekçesi sunmuştur. Dilekçede; aynı Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesinde tutulan eşiyle görüştüğünde

çocuklarıyla görüşemediğini, çocuklarıyla görüş yaptığında da eşiyle görüşemediğini belirterek bu durumun aile hayatına zarar verdiğini ileri sürmüştür.

4. Hâkimlik 10/2/2023 tarihinde başvurucunun şikâyetinin reddine karar vermiştir. Ret kararında talebin kabul edilmesi hâlinde kurum düzeninin sağlanmasının zorlaşacağı ve kurum disiplin ve düzeninin bozulabileceği gerekçesiyle şikâyetin reddedildiği görülmektedir.

5. Başvurucu, bu karara itiraz etmiştir. Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi (Ağır Ceza Mahkemesi) usule ve kanuna aykırı bir husus bulunmadığı gerekçesiyle 27/2/2023 tarihinde itirazı kesin olarak reddetmiştir.

6. Başvurucu, nihai kararı 3/3/2023 tarihinde öğrendikten sonra 15/3/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Başvurucu, 8/2/2024 tarihinde denetimli serbestliğe nakledilerek tahliye edilmiştir.

8. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

9. Başvurucunun adli yardım talebi bulunmaktadır. Ödeme gücünden yoksun olduğunu belirten başvurucunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

10. Başvurucu; iki çocuğunun bulunduğunu, mahpus olan eşi ile çocukları ya da ailesi arasında görüş yapma konusunda tercihte bulunmak zorunda kalması nedeniyle aile bütünlüğünün zarar gördüğünü, söz konusu uygulamanın kendisini ve çocuklarını manevi olarak yıprattığını, çocuklarının menfaatlerinin dikkate alınmadığını ifade etmiştir. Başvurucu; ayrıca Ağır Ceza Mahkemesinin gerekçesiz bir şekilde itirazını reddettiğini belirterek aile hayatına saygı hakkı, gerekçeli karar hakkı ve haberleşme özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

11. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurucunun aile hayatına saygı hakkının ihlal edilip edilmediği konusunda yapılacak incelemede Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ile somut olayın kendine özgü koşullarının da dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

12. Başvuru, aile hayatına saygı hakkı kapsamında incelenmiştir.

13. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

14. Anayasa Mahkemesi, ([1. B.], B. No: 2019/19455, 2/3/2023) başvurusunda devletin mahpusların ailesi ve yakınlarıyla iletişimini devam ettirecek önlemleri almasının pozitif yükümlülüklerinin bir gereğini oluşturduğunu ancak hukuka uygun bir tutulmadan kaynaklanan kaçınılmaz sonuçlar nedeniyle aile hayatı kapsamındaki temasın sınırlandırılmasının doğal olduğunu vurgulamıştır. Kararda devletin aile hayatına saygı hakkının gereklerinin mümkün olan ilk fırsatta yerine getirilmesi ve mahpusların ailesiyle olan temasının hızlı şekilde yeniden sağlanması

konusunda pozitif yükümlülüklerinin olduğunu, birtakım teknik ya da fiziki olanakların bulunmamasının mahpusun ailesiyle asgari şekilde iletişim ve temas kuramamasına gerekçe olarak gösterilemeyeceğini ifade etmiştir. Devletin bu asgari iletişimin sağlanması konusundaki yükümlülüğünü gerektiğinde uygun vasıtalar aracılığıyla yerine getirmesi gerektiğini ve tüm işlem ve eylemlerde Anayasa'nın 41. maddesinde ifade edilen çocuğun yüksek yararının gözetilmesinin vazgeçilmez olduğunu belirtmiştir (B. No: 2019/19455, §§ 14, 15).

15. B. No: 2019/19455 sayılı kararda aynı ceza infaz kurumu yerleşkesinde tutulan eşlerin küçük yaştaki çocuklarıyla aynı anda görüşebilmelerine ilişkin talebin kamusal makamlarca katlanılması ve yerine getirilmesi gereken makul bir külfet olarak kabul edilmesi gerektiğine ve bu talebin yerine getirilmemesinin devletin aile hayatına saygı hakkı bağlamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediğinin tespiti için yeterli kabul edileceğine hükmedilmiştir (B. No: 2019/19455, §§ 19, 20).

16. Somut olayda başvurucu, hem kendisiyle aynı ceza infaz yerleşkesinde mahpus olarak bulunan eşiyle hem de çocuklarıyla aynı anda görüşme yapma talebinde bulunmuştur. Başvurucunun söz konusu talebi, kabul edilmesi hâlinde kurum düzeninin sağlanmasının zorlaşacağı ve kurum disiplin ve düzeninin bozulabileceği, dolayısıyla uygulamanın mevzuata uygun olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

17. Sonuç olarak başvurucunun eşi ve çocuklarıyla aynı anda görüşme talebi değerlendirilirken çocukların üstün yararının neyi gerektireceği hususunda idari ve yargısal makamlarca bir inceleme yapılmadığı, talebin mevcut koşullar gözönüne alınmadan ve hiçbir somut değerlendirme yapılmadan reddedildiği görülmektedir. Çocukların üstün yararı dikkate alınmadan ilgisiz ve yetersiz gerekçelerle karar verilmesi, çocukların ailesiyle olan temasının yeterli şekilde sağlanması ve aile birliğinin korunması konusunda devlete yüklenen pozitif yükümlülüklere aykırılık oluşturmaktadır. Dolayısıyla B. No: 2019/19455 sayılı kararda ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durumun bulunmadığı ve aile hayatına saygı hakkının gerektirdiği adımların atılmaması nedeniyle öngörülen anayasal yükümlülüklerin gerisinde kalındığı değerlendirilmiştir.

18. Açıklanan gerekçelerle Anayasa’nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

19. Başvurucu; ihlalin tespiti ile 500.000 TL maddi ve 1.000.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi talebinde bulunmuştur.
20. Başvurucunun tahliye olduğu görülmekle ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.

21. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucuya manevi zararları karşılığında net 50.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir. Başvurucunun uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı bulunmadığından maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. Aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

Ç. Başvurucuya net 50.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin bilgi için Elmalı İnfaz Hâkimliği (E.2023/342, K.2023/463) ile Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 22/7/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.